

Els pobles lígurs havien adoptat la llengua dels Indoeuropeus sorotaptes, que baixaren en devessall des dels Alps a la costa de Provença, camí enllà del Baix Roine i del Llenguadoc cap a Catalunya. De llur llengua sorotàptica venia el nom dels *Velauni* (un poc diferent del de llurs parònims cèltics VELLAVI). Ben natural que llur nom ens hagi llegat aquest de Vallfornès del Vallespir, arran del nucli sorotàptic a qui devem les inscr. dels Ploms d'Arles. Sabent que seguiren al SO. per Catalunya, el Montsec i fins a Portugal, no ens sobta veure'n una altra empremta oronímica en el Vallfornès monsenyenc: on es dona la mà amb els NLL sorotàptics *Tagamanent* i *Seva* i *Fornès* (infra) i els celtes *Tona*, *Münter*, *Brull* etc.

Ja prop del nucli sorotàptic de la Conca de TREP, trobem *Plamforméza* muntanya en el terme de la Guàrdia d'Ares, a la dr. del Segre (XVIII,19). Com que és estrany aquest masculí PLAN- concertant amb un femení *-esa*, potser hi haurà hagut aquí encara una altra disposició com en els casos anteriors: suposant que VAL-VILAUNISA vagi passar a **Planfonesa*, amb metàtesi dissim. i ajudant-hi l'adaptació al cas trivial dels NLL cpts. en *Plan-*.

En fi el riu *Fornès*, tributari de l'esq. del Ter per mitjà del seu afl. el Ges, en el terme de la Volla (SE. del Ripollès), 1953, enq. de Besora, XIII, ape. p. 22 (40 k. al N. del nostre .I.), també pot resultar d'una evolució del semblant de VILAUNISO-.

¹ Plini *N.H.*, III, 137, VELAUNI *CIL* v, 781, 745: «In villam quae *Vlaunico* dicitur» en la vida d'un sant d'Arles (Caesarius Arelatensis). I en una inscr. en bronze: «témoignage adressé aux *Velauni*». Se'm suposa provinent un (amb WE- > g) NL *Guillaumes* ajudant-hi etim. pop., en el dept. Alpes Mar., distr. Pouget-Thénières. I no en manca algun testimoni de propagació hispànica: *Velaunis*, cognomen en una inscr. trobada a Baena (Andal.).

Vall Tosca, V. *Vall* (γ) *Vall Furó*, *Vallfurosa*, V. *Vallferosa* *Vallgontera*, V. *Gonter*

δ) a i

VALLGORGUINA

Poble, amb mun. i parr.: St. Andreu, a l'extrem SE. del Vallès en la vall que pel peu del Montnegre, va a parar al riu Mogent, entre Sant Celoni i Llinars. Pron. *bagurgínə* (oït allí i pel Montnegre, 1917 ss.).

MENC. ANT. 986: «vallem quam vocant *Gregoria*» (Balari, *Orig.* 148; *Cart.* St. Cugat I, 147; *Cat. Car.* II, 199.18); 988: *vallem Gorgoria* (*MarcaH.*); 998: «*valle Gregoria* --- *valle Gorguira* ---» (*Cart.* S. C. 280) (entenguem *Gorguira*); 998: *valle Gorguira* (*Cart.* S. C. I, 285); 1083: *Vallegurguina* (Balari I. c.; *Cart.* S. C. II, 373) (entengem *-gú*, *-gúina* o *-gúina*); 1120:

Valle Gregoria (*MarcaH.*, c. 1250); 1120: *Vale Gurgina* (*Cart.* S. C. III, 49) (entenguem *-gurgina*).

ETIM. Un dels NLL formats amb *vall* f. i un NP en concordança (a la manera de *Vallguarnera*, *Vallgontera*, *Vilajoana* etc.). Etim. ja ben coneguda (1954, *E.T.C.* II, 15), i ja ho veié bastant Balari, I. c. (de qui és el mèrit) (estrany que *AlcM*, tot refutant supèrfluament una de les acostumades incongruències de Gria encara s'hi perdi). És clar que el NP GREGÒRIA hi sofrí la normal evolució en *gúira* i amb desplaçament de l'accent en el diftong *ui*, assimilació vocàlica en la síl·laba inicial i els fets de tipus corrent (cf. *fenoll* / *fonoll*). Detalls que retrobem, si fa no fa, en l'ús antroponímic d'aquest nom: «ego *Gurguria* femina ---» signa un doc. del *Cart.* S. C., a. 961 (I, 266; i Mas, *NHBna.* IV, 172). Després en *Vallgorguina* es desplaçà l'accent en el diftong, i eliminà la *u* (com en *nít* < *nuit* NOCTE) i la segona *r* es dissimilà en *n*; entrant així en l'àmbit del copiós sufix *-ina*.

Vallgontera, ja ve a l'art. *Gonter* *Vallgontera*, *-gonera*, ve a l'art. *Guarner*

δ) a j

VALLHIVERNA

Gran vall afl. esq. de l'Ésera a la Vall de Benasc, que hi desemboca uns k. aigües amunt de la vila de Benasc, recollint les aigües del vessant Sud de les Maleides. Veg. la descripció que dona J. Rebagliato en l'*Encicl. Cat.* s. v. *Hiverna*. És nom ben conegut dels excursionistes catalans, i jo també l'he oït en les meves enquestes de la vall de Benasc el 1965, si bé a alguns he oït *maliberna* i *malivierno*. És versemblant que sigui el ll. VALLIS HIBERNA, 'vall hivernal, geliu', que en efecte ho és a tot ser-ho: coronada de geleres al capdamunt NE. i Est, 'hivern' i en efecte, es diu *ibèrn* en el parlar benasquès (Dicc. de Ballarín, s. v.). La confluència amb el NP (malnom) *Malivern* és secundària (Pep *Malivern*, sobrenom d'un trabucaire en el Gironès, any 1840: Mundet i Puigdevall, *El Gen. Savalls*, p. 81).

Valbonesta, V. *Vall* (γ)

δ) a k

VALLJOAN

NL antic de Cerdanya documentat l'any 1359: *Val Johan* (*CoDoACA* XII, 85).

ETIM.: Forma aglutinada de *vall* (del ll. VALLIS) i del NP Joan. J.F.C.

Valljunquera, V. *La Jonquera*